

UCHWAŁA NR XII / 67 /99
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
z dnia 29 listopada 1999 roku

w sprawie organizacji Lubuskiego Forum Kultury, nagród kulturalnych i pisma społeczno – kulturalnego.

Na podstawie art. 14 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa /Dz. U. Nr 91, poz. 576 z późn. zm. /, art. 1 ust. 4 i art. 7 a ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej / Dz. U. z 1997 r. Nr 110, poz. 721 z późn. zm./ uchwala się, co następuje:

§ 1

Sejmik przyjmuje do wiadomości informację o stanie kultury w województwie lubuskim, która stanowi zał. Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Doceniając znaczenie środowiska kultury dla rozwoju województwa lubuskiego Sejmik deklaruje wszechstronne wsparcie organizatorom Lubuskiego Forum Kultury planowanego w 2000 roku.

§ 3

Sejmik wyraża wolę ustanowienia dorocznych nagród za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury.

§ 4

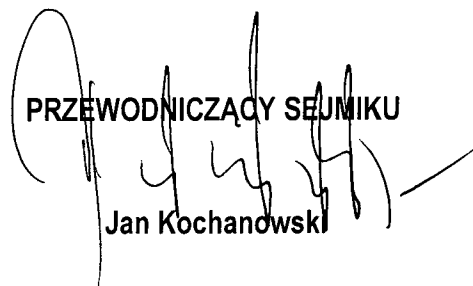
Sejmik uważa za potrzebne wspieranie regionalnego ruchu wydawniczego o charakterze społeczno – kulturalnym.

§ 5

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Lubuskiego.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY SEJMIKU
Jan Kochanowski

■ 661 październik 1999 ■ materiały do dyskusji

Kultura

Kultura

XI SESJA SEJMIKU
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Zmiana warunków funkcjonowania kultury po reformie administracyjnej - zniesienie monopolu państwa w zarządzaniu i finansowaniu kultury oraz dopuszczenie mechanizmów rynkowych - otworzyły przed kulturą nowe szanse, ale przyniosły też wiele zjawisk niekorzystnych. Skalkulowany przez Ministerstwo Finansów budżet dla samorządu województwa na rok 1999, już w momencie startu stwarzał wiele zagrożeń, nie pozwalając na pełną realizację zaplanowanych zadań. To niedoszacowanie było szczególnie widoczne w dziale 83 - kultura i sztuka, gdzie niedobór środków wynosił 10 mln. zł.

W przyjętym budżecie na 1999 rok przewidziano kwotę 5.101.750 zł. Nominalnie stanowiło to 29,9% wydatków z roku 1998, a realnie 27,8%.

Ze względu na skalę niedoboru środków kwoty wydatków dla instytucji (muzea, teatry, biblioteki, domy kultury i filharmonie) nie pokrywały potrzeb płacowych. Nie dawały również żadnej możliwości prowadzenia działalności statutowej w instytucjach.

Było to zjawisko zupełnie nowe wymagające szczególnej aktywności i wyjątkowych zabiegów zmierzających do zmiany stanu rzeczy. Wcześniej województwa gorzowskie i zielonogórskie uznane zostały za obszary, w których istnieją sprzyjające warunki do rozwoju kultury (ranking „Polityki”, badania Instytutu Kultury)⁽¹⁾, również wysoko oceniono aktywność stowarzyszeń i działaczy kultury. Mówiono, iż dziedzina ta staje się pewnym, pozytywnym wyróżnikiem regionu na tle innych części kraju. Zagrożenia, które pojawiły się na początku bieżącego roku, wymagały szczególnej mobilizacji ze strony radnych, Zarządu Województwa oraz parlamentarzystów. Jednym z postulatów był wniosek o zwołanie specjalnej Sesji Sejmiku Województwa Lubuskiego poświęconej sprawom kultury i jej perspektyw. Stało się to możliwe dopiero we wrześniu b. r. - po ustabilizowaniu się finansów w instytucjach, uruchomieniu środków na realizację zadań przez stowarzyszenia. Nastąpiło to po otrzymaniu dotacji celowej z budżetu państwa (Uchwała Nr XXXIV/110/99 z dn. 29.06.1999).

Ostatecznie plan wydatków w dziale 83 - kultura i sztuka został zwiększony w pierwszym półroczu 1999 roku o 8.241.766 zł. i zamknął się kwotą 13.343.516 zł.⁽²⁾ Są to środki wystarczające na zaspokojenie kosztów osobowych i niewielkie wydatki

rzeczowe w prowadzonych przez Samorząd Wojewódzki instytucjach. Aktualnym wciąż pozostaje pytanie co w najbliższej przyszłości?

Postępująca decentralizacja zarządzania, reforma administracyjna wraz z nowym podziałem administracyjnym w założeniu miała przynieść finansowe wzmocnienie samorządów wojewódzkich. Procesowi temu powinien towarzyszyć wzrost aktywności środowisk kulturalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, które zna swoje prawa i konsekwentnie je egzekwuje, a jednocześnie troszczy się o wspólne sprawy. Dowodem na istnienie tego procesu są liczne stowarzyszenia społeczno - kulturalne bardzo aktywne w regionie. One, w minionych miesiącach, najdotkliwiej odczuwały skutki zachodzących zmian. „Wyschło” źródło finansowania w postaci budżetu wojewody - nie pojawiły się nowe jak np.: budżet sejmiku wojewódzkiego, budżet powiatów, program „AUGUST”. Dla wielu lokalnych inicjatyw jedynym, pewnym oparciem były skromne budżety samorządów lokalnych. Mimo trudnej sytuacji zjawisko „wygaszania” działalności i rezygnacji z realizowanych projektów nie miało dużego zakresu. Coraz powszechniejsza stawała się opinia, że nieunikniona jest potrzeba zmiany zadań instytucji i placówek kultury.

- W większym niż dotychczas stopniu muszą one reagować na potrzeby swoich społeczności lokalnych, dokładniej je rozpoznawać i do nich dostosowywać swoje oferty.

- Realizacja jakichkolwiek przygotowanych projektów czy strategii będzie uwarunkowana aprobatą społeczności lokalnej, która swą zgodę wyrazi zainteresowaniem, a więc udziałem w proponowanych formach spędzania wolnego czasu.

Samorzady w pierwszej fazie zmian, skupione przede wszystkim na funkcjach gospodarczych, utrzymywać powinny tylko te instytucje kultury, których potrzebę istnienia potwierdzi pełne ich wykorzystanie i skupienie wokół nich licznych uczestników. Dlatego oferta musi być nie tylko atrakcyjna, ale skierowana do szerokiej grupy odbiorców, do wszystkich potencjalnych klientów, bez względu na wiek, wykształcenie, stan zdrowia. W ofercie należałoby uwzględnić przede wszystkim przedsięwzięcia integrujące społeczności lokalne. Ważne jest to zwłaszcza

w warunkach w jakich działa nowe województwo lubuskie - dziś łączące różne społeczności o własnych, odrębnych aspiracjach, ale także i dokonaniach.

Ujednolicenia będą wymagały zasady, według których inicjatywy mogą być dofinansowane z budżetu samorządu wojewódzkiego. W tym zakresie dostrzegalne są wyraźne różnice między dawnymi województwami: gorzowskim i zielonogórskim.⁽³⁾

Istnieje również potrzeba wyraźnego określenia zadań, które nie mogą liczyć na dofinansowanie z budżetu sejmiku. Pozwoli to nie tylko na ograniczenie liczby wnioskodawców, ustalenie klarownych reguł, ale pozwoli na racjonalne wykorzystanie środków na przedsięwzięcia o dużym znaczeniu dla regionu, wartościowe programowo. Fakt istnienia w przeszłości (czyt. tradycja) nie powinien być czynnikiem decydującym o kontynuacji danego przedsięwzięcia. Uchwała nr X/54/99 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dn. 26.07.1999 szczegółowo określa tryb postępowania przy ubieganiu się o dofinansowanie zadań z budżetu województwa. Jest elementem, który z pewnością porządkuje współpracę z organizatorami, pozwala jednocześnie na uzyskanie wielu opinii o planowanych przedsięwzięciach. Niepokojącym był, pojawiający się w wielu stowarzyszeniach pogląd, że utrzymywanie dużych, wojewódzkich instytucji kultury stanowi zagrożenie dla małych, lokalnych inicjatyw. Traktowano muzea, teatry, filharmonie jako głównego konsumenta środków przeznaczonych przez samorząd na cele kulturalne. Dlatego za bardzo pozytywny przejaw zachodzących zmian należy uznać fakt „obrastania” tych instytucji przez stowarzyszenia, towarzystwa czy fundacje, które stają się nie tylko sprawnym narzędziem do osiągnięcia celów, ale także znakomitą szkołą działania społecznego.

Aby określić skalę zjawiska, stan posiadania, możliwość ewentualnej restrukturyzacji Zarząd Województwa zdecydował się na przeprowadzenie kompleksowych kontroli w instytucjach kultury podległych samorządowi wojewódzkiemu (stanowisko z dn. 29.04.1999 - protokół XXII/99). Dodatkową mobilizację spowodowała obowiązująca od grudnia 1998 roku ustawa o finansach publicznych, która w art. 19 przewidywała, że dotacja dla zakładu budżetowego nie może być większa niż 50% jego dochodów własnych. Zgodnie z obowiązującym prawem dotacja dla muzeów, bibliotek nie mogłaby przekroczyć połowy dochodów tych instytucji. W praktyce oznaczałoby to drastyczne obcięcie środków - nawet

o 90%. Między Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Kultury i Sztuki nie ma zgody, w konsekwencji może spowodować to zagrożenie bytu wielu instytucji kultury nie tylko w naszym regionie, lecz także w kraju. W chwili obecnej trwają intensywne prace nad przygotowaniem debaty parlamentarnej poświęconej sprawom kultury. Swoją opinię przygotowuje również Najwyższa Izba Kontroli, której pracownicy analizowali m. in. stan organizacyjny instytucji, realizację budżetów. Takie działania podjęto również w naszym regionie. Istnieje obawa, że w nowej sytuacji Samorząd Wojewódzki koncentrując swoją uwagę na problematyce gospodarczej nie będzie w stanie w wielu wypadkach wypełniać obowiązków w zakresie zarządzania kulturą. Nie należy liczyć także na to, że mecenat prywatny podejmie na większą skalę zadanie wspierania przedsięwzięć ważnych dla kultury, a nie przynoszących zysku. Za zjawisko wyjątkowe należy uznać duży udział sponsorów w takich wydarzeniach jak Festiwal Muzyczny Wschód - Zachód, czy duże inscenizacje w teatrach w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze. Zaangażowanie środków zewnętrznych wielokrotnie przewyższało udział właściciela tj. samorządu województwa. Trudno liczyć na trwałość tego typu działań. Lista osób i instytucji, które podjęły się sponsorowania kultury w województwie lubuskim jest bardzo długa.

Problemem dla władz samorządowych było wywiązanie się z zadań wcześniej określonych przez wojewodów gorzowskiego i zielonogórskiego, a zawartych w strategiach społeczno - gospodarczych obu województw. Dodatkową trudność spowodował fakt, iż większość organizatorów miała przyobiecane środki i na tej podstawie zaciągali kolejne zobowiązania.

Kalendarz imprez województwa lubuskiego na rok 1999 przewidywał:

- 81 imprez międzynarodowych i ogólnopolskich;
- 48 imprez wojewódzkich;
- 247 imprez lokalnych.

Większość organizatorów złożyła wnioski oczekując istotnego wsparcia dla swych działań. Powołując się jednocześnie, iż realizują cele wynikające ze strategii tj.:

- doskonałą warunki i efekty pracy w państwowych instytucjach kultury;
- promują kulturę województwa;
- doskonałą i integrują działalność instytucji samorządowych;

- wspierają działalność twórców profesjonalnych;
- wspomagają i inspirują społeczny ruch amatorski;
- rozwijają talenty artystyczne dzieci i młodzieży;
- chronią dziedzictwo kulturowe regionu.

Dodatkowe zobowiązania pojawiły się jako rezultat postanowień:

- „Protokołu o współpracy w dziedzinie kultury pomiędzy wojewodami gorzowskim, szczecińskim i zielonogórskim a Ministerstwem Nauki, Badań i Kultury Brandenburgii”;
- wymiany kulturalnej w obszarze Euroregionów:
 - „Pro Europa Viadrina”,
 - „Sprewa - Nysa – Bóbr”;
- współpracy transgranicznej instytucji kultury.

Listy wniosków należałoby uzupełnić o te inicjatywy, które rodziły się spontanicznie, wymykając się z harmonogramów układanych przez urzędników.

Rozbudzone zostały również mocno aspiracje wydawnicze. W minionych latach, przy znacznym udziale budżetów województw i samorządów lokalnych, wydano wiele interesujących pozycji książkowych i periodyków. Otwartym pozostaje pytanie jak w nowym kształcie organizacyjnym zaspokoić ujawniające się coraz mocniej oczekiwania?

Kultura jest tą sferą społecznej aktywności, której źle służy egalitaryzm. Kwitnie i rozwija się tam, gdzie są ludzie zdolni do dokonywania mądrych wyborów. Środowiska ludzi kultury mają dziś wielkie oczekiwania wobec decydentów, również wobec Sejmiku Województwa Lubuskiego. Działają w poczuciu własnej wartości i świadomości dokonań środowisk, które reprezentują.

Dobra infrastruktura kulturalna w regionie jest efektem m.in. dużej aktywności mieszkańców. Ludność województwa lubuskiego liczy 1.198,2 tys. - potencjał wystarczający do istnienia samodzielnego regionu, z którym utożsamiano wiele cennych inicjatyw twórczych: Lubuska droga do uniwersytetu, Lubuski Uniwersytet Ludowy ...

Istnieją dwa duże centra kultury: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra, bogate oferty proponują dynamiczne środowiska samorządowe Drezdenka, Gubina, Krosna Odrz., Kostrzyna, Lubuska, Międzyrzecza, Nowej Soli, Skwierzyny, Słubic, Strzelec Krajeńskich, Sulechowa, Sulęcina, Szprotawy, Świebodzina, Wschowy, Żagania czy Żar. Atrakcyjne imprezy często są organizowane w mniejszych ośrodkach min. w: Witnicy, Pszczewie, Kargowej, Nowogrodzie Bobrzańskim, Trzebiechowie, Trzcielu, Babimoście, Zbąszynku, Bytomiu Odrzańskim, Kolsku, Sławie, Siedlisku, Niegosławicach, Jasieniu, Iłowej, Łęknicy, Gościeszowicach. Wyjątkowy charakter mają propozycje oferowane przez Łagów Lubuski i Kozuchów - umiejętnie łączące walory turystyczne z tzw. ofertą kulturalną.

Muzyczne wydarzenia artystyczne: Międzynarodowe Spotkania Muzyczne „Wschód - Zachód”, Festiwal Smyczkowy „Mistrzowie Polskiej Wiolinistyki”, Międzynarodowy Festiwal Organowy dopełnione ponad 100 koncertami symfonicznymi w ciągu roku czynią z Filharmonii Zielonogórskiej im. T. Bairda najważniejszą placówkę muzyczną środkowego Nadodrza. Instytucja przy znacznym wsparciu ze środków Unii Europejskiej od kilku lat realizuje inwestycje pn. Centrum Spotkań Muzycznych „Wschód - Zachód”. Środki na realizację tej jednej z nielicznych inwestycji kultury zadeklarowało Ministerstwo Kultury i Sztuki.

Organizatorem znaczącego Zielonogórskiego Festiwalu Muzycznego jest Zielonogórskie Towarzystwo Śpiewacze, w ramach którego działa Zespół Muzyki Dawnej „Cantores Viridimontani”. Swój odmienny charakter prezentują festiwale organizowane przez Stowarzyszenie „Sauerianum” z Drezdenka oferując prezentacje na terenie całego województwa lubuskiego. Bardzo dobre recenzje uzyskały również festiwale „Dobro i Pokój”, letni festiwal zainicjowany przez towarzystwo „Musica Viva”. Pomysłodawcami i realizatorami tej ostatniej imprezy byli polscy muzycy mieszkający w Kanadzie i Szwecji.

Sukcesy na ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach, festiwalach i koncertach odnoszą chóry min. Akademicki WSP, Chór Żeński „Polirytmia” działający w Zielonej Górze, chór mieszany „Cantabile” z Gorzowa Wlkp., chór „CANTEMUS DOMINO” działający przy parafii p. w. Najświętszego Zbawiciela

w Zielonej Górze - są również chóry z Babimostu, chór ze Słubic, Sulechowa, Nowej Soli, Żar, Sulęcina.

W naszym województwie działa 38 grup śpiewaczych zrzeszonych w większości w Kołach Gospodyń Wiejskich. Spotykają się na Festiwalu Grup Śpiewaczych, Biesiadzie Śpiewaczej „Pejzaż Muzyką Malowany” w Gościeszowicach i Międzywojewódzkich Spotkaniach Grup Śpiewaczych „Ziemia i Pieśń” w Szprotawie - imprezie o randze ogólnopolskiej. Organizatorami tych działań są samorządowe domy kultury i Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze.

Województwo lubuskie ma trzy swoje, młodzieżowe centra muzyczne. Gorzów Wlkp., gdzie działa Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia, podobnie Zielona Góra, w której obok państwowych szkół muzycznych, Społeczne Ognisko Artystyczne przy Lubuskim Towarzystwie Muzycznym im. H. Wieniawskiego prowadzi zajęcia na zasadzie szkoły ogólnokształcącej.

Trzecim centrum jest Żagań - gdzie poza Państwową Szkołą Muzyczną I stopnia i Społecznym Ogniskiem Muzycznym działa także pierwsza w Polsce Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia. W Żaganiu odbywają się krajowe imprezy: Międzywojewódzki Konkurs Gitarowy, Ogólnopolski Turniej Pianistyczny dla Dzieci i Młodzieży, Letnia Akademia Muzyczna - mistrzowski konkurs dla uczniów i studentów wiolinistyki z kraju i zagranicy. Impreza o dobrej renomie w środowiskach muzycznych.

Wychowankowie w/w ośrodków oraz szkół muzycznych w Nowej Soli, Żarach, Szprotawie, Gubinie, Krośnie Odrz., Świebodzinie, Strzelcach Krajeńskich, Międzyrzeczu, Słubicach i Wschowie - to często laureaci ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów. Ponadto w Żaganiu działa znakomita, młodzieżowa orkiestra symfoniczna, koncertująca w wielu krajach Europy, gdzie obok uczniów grają ich nauczyciele. W Gorzowie od wielu lat nasz region doskonale reprezentuje orkiestra ODEON (obchodząca jubileusz 25-lecia), a w Zielonej Górze uczniowie szkół muzycznych wraz z rówieśnikami ze szkół muzycznych z Frankfurtu n/Odrą tworzą znaną w Polsce i za granicą Międzynarodową Młodzieżową Orkiestrę Symfoniczną.

Na bogactwo kultury muzycznej województwa lubuskiego składa się również edukacja dzieci i młodzieży prowadzone przez wybitnych muzyków i pedagogów. Ponad tysiąc audycji muzycznych w całym regionie przeprowadzili nasi filharmonicy. Za najlepszą w Europie uznawana jest Młodzieżowa Orkiestra Dęta Zespołu Szkół Elektrycznych w Nowej Soli - wielu jej wychowanków na skutek umiejętnej pracy pedagogów - kończy akademie muzyczne. Wysoki poziom artystyczny prezentują: Młodzieżowa Orkiestra Dęta Zespołu Szkół Budowlanych im. T. Kościuszki w Zielonej Górze, Międzyszkolna Orkiestra Dęta z Żar, Młodzieżowa Orkiestra Dęta Zespołu Szkół Rolniczych i Orkiestra Polsko - Niemiecka PS I stopnia, oba zespoły z Gubina, dwie orkiestry wojskowe z Krosna i Żagania, a ponadto orkiestry z Sulęcina, Gorzowa, „Zastalowska” z Zielonej Góry, Babimostu, Sulechowa, Lubska, Iłowej, Jasienia, Kozuchowa, Świebodzina, Zbąszyńka. Ich istnienie w wielu gminach lubuskich mówi o potrzebie tej formy muzykowania.

Pejzaż muzyczny i taneczny Ziemi Lubuskiej wzbogacają liczne grupy amatorskie, soliści, zespoły wokalne, wokально - instrumentalne, kapele podwórkowe: m.in. „Smyki” z Międzyrzecza, „Kapela Lwowska” z Zielonej Góry, Sławska Kapela Podwórkowa. Zainteresowaniem wielu środowisk, także naukowych cieszą się: spotkania z kulturą łemkowską, Festiwal Piosenki Kresowej „Kresowiana” w Gorzowie Wlkp., Watra, Dni Kultury Łużyckiej, realizowana od wielu lat wyjątkowa działalność Stowarzyszenia Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej. Kilkadziesiąt grup rockowych składa się na interesujące zjawisko muzyczne akceptowane przez młodych ludzi. Do rangi wielkiego wydarzenia kulturalnego urasta także tegoroczna edycja Przystanku Woodstock poprzedzona jednakże wieloma kontrowersyjnymi wypowiedziami.

Środowisko teatralne ma istotny wpływ na tworzenie elit intelektualnych. Ambicje zawodowe zespołów i regionów przynoszą efekty. W bieżącym sezonie artystycznym teatr w regionie odzyskuje widza. Przy ograniczonych środkach ofertę należy uznać za atrakcyjną. Propozycje Teatru Lubuskiego im. Leona Kruczkowskiego i Teatru im. Juliusza Osterwy w Gorzowie wzbogaca od pewnego czasu nieformalna inicjatywa tzw. Unii Teatrów Zachodniej Polski polegająca na wymianie spektakli.

Sytuacją teatru zainteresowała się również Komisja Kultury Sejmiku Województwa Lubuskiego odbywająca jedno ze spotkań w Teatrze Lubuskim.

Pozytywnym działaniem jest większe angażowanie się samorządów Gorzowa i Zielonej Góry w bieżącą działalność teatrów.

W kraju znane są działania teatralne zespołów dziecięcych, młodzieżowych i studenckich: nowosolski „Terminus a Quo” - grupa alternatywnego teatru promuje sukcesami nasz region. Gorzowski, wybitny Teatr Kreatury, Żarski Teatr „Drewniana Kurtyna”, dziecięce zespoły „Pchła” z Międzyrzecza, Dziecięcy Amatorski Teatr Pierott z Zielonej Góry - to zespoły stanowiące pomost pomiędzy teatrem zawodowym a aktywnym w naszym województwie ruchem amatorskim.

W wojewódzkim przeglądzie Grup Jasełkowych i Kolędniczych bierze udział ok. 2000 dzieci - natomiast w Promocjach Twórczych Działań Artystycznych „Pro Arte” uczestniczyło ponad 100 teatrów dziecięcych. Wśród nich wyróżniły się Studium Teatralne z os. Małyszyn z Gorzowa Wlkp., Teatr Lalek z Sulęcina, Teatr z Kostrzyna, „Na kuferku” z Dąbia, „Bajdula” z Grabic i „Agnuski” z Żar.

Obok przeglądów lokalnych, powiatowych i wojewódzkich prowadzony jest cykl warsztatów dla nauczycieli i instruktorów działań teatralnych, recytatorskich i poezji śpiewanej - przez pracowników RCAK, ODN w Zielonej Górze, WOM i WDK w Gorzowie. Oprócz warsztatów podobne zajęcia prowadzone są w zakresie muzyki, tańca i recytacji. Działalność edukacyjna i promocyjna daje w efekcie propozycjom artystycznym, zawodowym i amatorskim dobrą pozycję na mapie kulturalnej kraju.

Wyjątkowym zjawiskiem są sukcesy studenckich zespołów „Raz, Dwa, Trzy...”, kabaretów „Potem”, „Ciach”, „Jurki”, „Bez Żyły”, imperium kabaretowego „Trrrt”, Grzegorza Halama Oklasky. W tym klimacie należy dostrzec również interesujące propozycje rodzącego się amatorskiego ruchu producentów filmowych ze swoimi pierwszymi znaczącymi realizacjami. Przykładem może być interesująca grupa młodych filmowców „SKY Piastowskie”, Wytwórnia Filmowa „A'YOY”.

Liczącą się pozycję w kraju ma Gorzowskie Towarzystwo Fotograficzne z imponującym dorobkiem prezentowanym w ramach Gorzowskich Konfrontacji Fotograficznych (w b.r. 29 edycja)

Muzea województwa lubuskiego to nie tylko ośrodki kultury, ale również placówki naukowo - badawcze. Większości z nich początek dało Muzeum Okręgowe, dziś Muzeum Ziemi Lubuskiej. Unikatowa w skali kraju ekspozycja winiarstwa łączy dziś przedmioty kultury materialnej, związanej z tradycją uprawy i przetwarzania winorośli. Zbiory z tego działu wielokrotnie udostępniano innym, często zagranicznym muzeom. Trwają rozmowy na temat wspólnych działań europejskich placówek muzealnych eksponujących i badających tradycje upraw winnych. Bogate zbiory Muzeum w Gorzowie Wlkp. (315442 egz.) są chętnie wypożyczane przez inne ośrodki, dotyczy to zwłaszcza prac ze zbioru „W kręgu Arsenau”. W instytucji w Dziale Głównego Inwentaryzatora wdraża się system MONA obsługujący ewidencję i ruch muzealiów.

Województwo lubuskie za sprawą licznych muzeów nie tylko chroni i ocala od zapomnienia historię powojennych lat, dając świadectwo naszej tożsamości, ale zaczyna odkrywać swoją przedwojenną, niemiecką historię. Zaczyna się mówić o wszystkich zjawiskach Ziem Odzyskanych i dawnej historii - dotychczas znanej nielicznej grupie badających naukowców i muzealników. Dlatego można mówić o pełnym odkrywaniu zbiorów muzealnych, będących źródłem wiedzy i ekspozycją wspaniałych kolekcji.

Samodzielne placówki: Muzeum Etnograficzne w Ochli, Muzeum w Międzyrzeczu, Muzeum w Gorzowie ze swymi oddziałami, Lubuskie Muzeum Wojskowe w Drzonowie, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy, Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych w Żaganiu, Muzeum Miejskie w Nowej Soli, Muzeum Regionalne w Świebodzinie, placówki muzealne w Pszczewie, Dobiegniewie, Dreddenku - objęły kompleksowymi badaniami ochronę dziedzictwa kulturowego regionu. Ograniczanie środków budżetowych oraz silna konkurencja na rynku (np. badań archeologicznych) stwarza nowe zagrożenia.

Środowiskiem inspirującym, twórczym przez wiele lat nadającym Ziemi Lubuskiej wyjątkowy i oryginalny charakter byli i są artyści plastycy i twórcy-amatorzy. Znane w Polsce plenery plastyczne w Lubniewicach i Łagowie, wystawy poza granicami znakomicie promują region. Galerie Biur Wystaw Artystycznych w Gorzowie i Zielonej Górze stały się inspiracją dla innych tego typu placówek, udzielały też wszechstronnej pomocy merytorycznej. Istniejąca sieć galeryjno-wystawiennicza świadczy o sporej aktywności środowisk. Do najaktywniejszych należy: Salon w Żarach, gorzowska galeria „Pod Filarami”, gubińskie Centrum Wystawiennicze Euroregionu, Galeria Prowincjonalna w Słubicach. Rodzą się nowe inicjatywy: plener malarski w Dębnie, „Sztuka na granicy” Kostrzyn - Chyrzyno, zamek w Łagowie, warsztaty plastyczne w Strzelcach Krajeńskich. Wiele z tych inicjatyw ma charakter prywatny z istotnym udziałem sponsorów chcących inwestować w sztukę.

W 83 gminach województwa lubuskiego działają 63 placówki samorządowe, jeden grodzki dom kultury w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze. W regionie działa ponad 100 teatrów dziecięcych, 54 teatry młodzieżowe, ok. 80 grup piosenki i tańca, zespoły folklorystyczne: „Gorzowiacy” i „Mali Gorzowiacy”, Lubuski Zespół Pieśni i Tańca w Zielonej Górze, Zespół Pieśni i Tańca „Maki” z Zielonej Góry, Zespół Pieśni i Tańca „Lubuskie Słoneczko” z Kozuchowa. Regionalny Zespół w Dąbrowce Wlkp. im. T. Spychały (z 76 letnią tradycją), Zespół Górali Czadeckich „Watra” z Brzeźnicy i „Dolina Nowego Sołonce” ze Złotnika. Wszystkie mają certyfikat Sekcji Polskiej CIOFF - reprezentanta Polski.

Działa również 38 grup śpiewaczych (wiele z kół gospodyń wiejskich), 46 orkiestr, 107 zespołów i klubów tańca, 48 chórów, 4 młodzieżowe orkiestry symfoniczne, 17 kabaretów. Liczby ulegają częstym zmianom, zachowując jednocześnie tendencję wzrostową świadczącą m.in. o istnieniu sprzyjającego klimatu dla inicjatyw lokalnych.

Sukcesem jest umieszczenie w centralnym Kalendarzu Imprez Kulturalnych Ministerstwa Kultury i Sztuki w 1999 roku: Międzynarodowych Spotkań Muzycznych „Wschód-Zachód”, Międzynarodowych Spotkań Zespołów Cygańskich „Romana

Dyvesa”, Międzynarodowego Festiwalu Folkloru, Lubuskiego Lata Filmowego. Ilość i ranga organizowanych imprez, nakłady samorządów na zadania z dziedziny kultury wysoko plasują Województwo Lubuskie w rankingu regionów. Na Ziemi Lubuskiej – w Lubsku narodziły się Lubuskie Prezentacje Wokalne Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski. Interesująca inicjatywa, która stała się wzorem dla innych przeglądów w kraju. Powodzenie ostatniej edycji dobrze rokuje na przyszłość.

Wśród instytucji o wszechstronnej działalności oświatowo - wychowawczej szczególną pozycję zajmują biblioteki. W części północnej województwa Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wlkp. pełni merytoryczny nadzór nad 17 filiami w Gorzowie i 92 samorządowymi bibliotekami publicznymi wraz z ich filiami. Zielonogórska Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna ma 13 filii w Zielonej Górze i współpracuje ze 171 publicznymi bibliotekami południowej części województwa. Są to placówki prowadzące różnorodną działalność środowiskową. Wzorowo współpracują ze środowiskiem literatów. Należą do tych instytucji, które najszybciej i najpełniej rozwinęły współpracę ze stowarzyszeniami. Przykładem może być współpraca z Uniwersytetami Trzeciego Wieku.

Kształtując politykę kulturalną w regionie należałoby uwzględnić stałe wyznaczniki określone przez Ministerstwo Kultury i Sztuki wyrażające się:

- wspieraniem tych dziedzin i zjawisk, których tworzenie i rozwój są niezbędne dla rozwoju kultury regionu;
- opieką nad twórczością artystyczną;
- opieką nad zjawiskami wyjątkowymi w kulturze lokalnej;
- ochroną dziedzictwa narodowego i edukacją kulturalną.

* Dobrym rozwiązaniem jest zasada dodawalności środków, a więc współfinansowanie zadań jednocześnie przez państwo, samorząd, stowarzyszenia, firmy i osoby prywatne. Ten idealny w założeniu model bardzo rzadko ma szansę zaistnieć nawet gdy weźmie się pod uwagę imprezy popularne z dużą akceptacją społeczną.

* Racjonalnym jest postulat zrównoważonego rozwoju w nowej strukturze województwa lubuskiego. Wiele środowisk wyraża obawy, że o wysokości dofinansowania będzie decydowała odległość od kasy województwa. Dziś część północna regionu dysponuje podobnym potencjałem jak południe regionu. Daje się również dostrzec pewne specjalizowanie się w obrębie podejmowanych działań

* Za bardzo pozytywne należy uznać procesy wzajemnego kontaktowania się środowisk, „jednoczenie” idei. Zgłaszanie wspólnych wniosków do władz województwa. Dowodzi to, iż ludzie kultury zdają sobie sprawę z nowych uwarunkowań w jakich przyszło im działać. Tego typu inicjatywy (np. w zakresie wydawniczym) eliminują zbędną konkurencję - jednocześnie dając szansę powodzenia dobrym projektom.

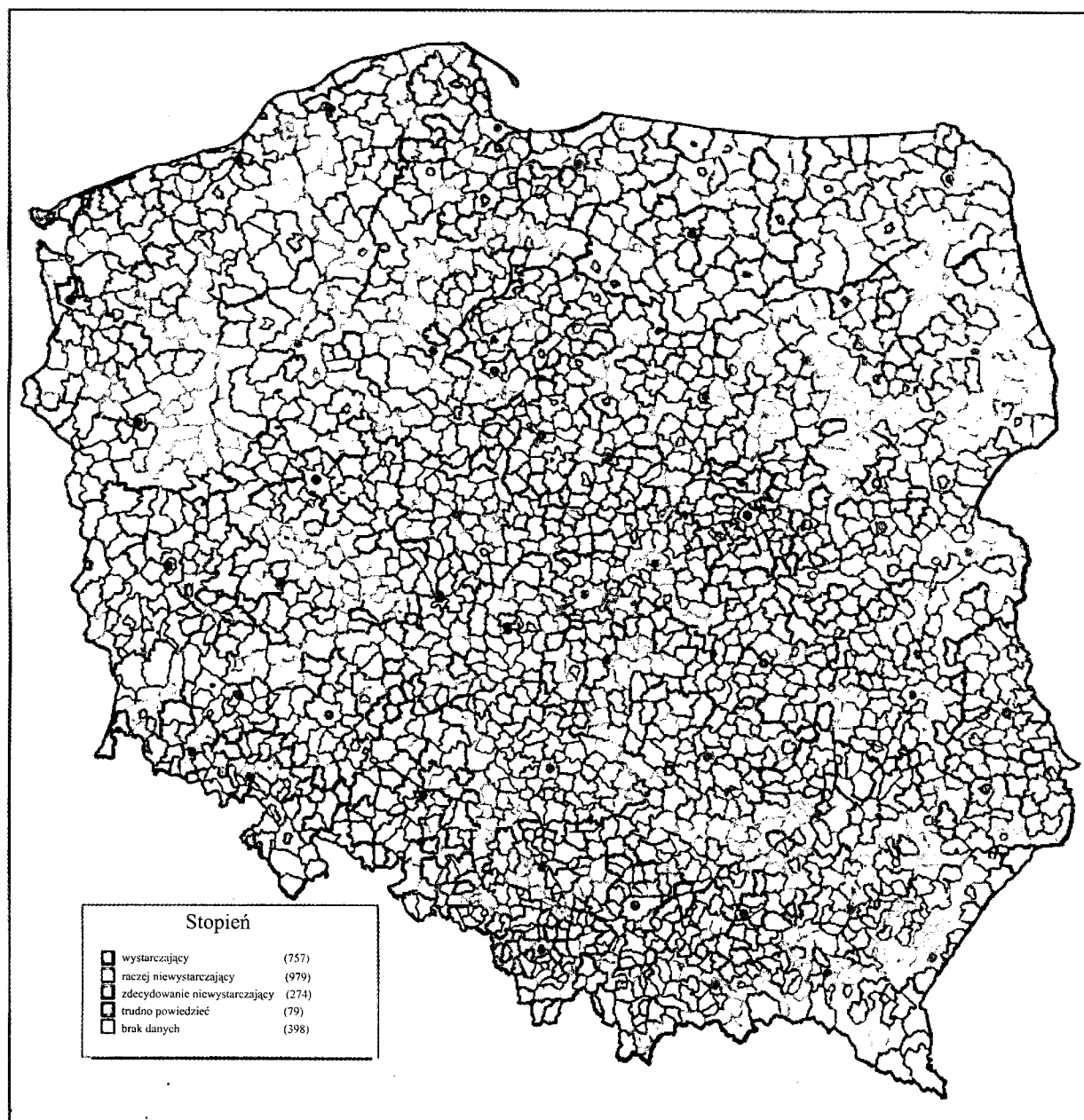
* Istniejące instytucje kultury w większym stopniu powinny zaznaczać swój regionalny charakter. Wiąże się to z oczekiwaniami, że będą stanowić oparcie dla inicjatyw lokalnych w terenie, niekiedy wypełniając funkcje koordynacyjne.

Nowy system wyboru i finansowania zadań z zakresu działalności kulturalnej - uwzględniając wytyczne Ministerstwa Kultury i Sztuki powinien na poziomie regionu dążyć do:

- uspołeczniania decyzji;
- stosowania zasad konkurencyjności;
- zapewnić jawność i przejrzystość;

Przy ograniczonych środkach finansowych zaproponowany tryb postępowania ma szansę akceptacji w środowiskach ludzi kultury.

Stopień zaspokojenia potrzeb kulturalnych

źródło: Biuletyn Informacyjny MKiS nr 10/1998

Załącznik nr 3

Stopień zaspokojenia potrzeb kulturalnych

Stopień		Gminy			Ogółem
		miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie	
wystarczający	liczba gmin	122	196	439	757
		16,1%	25,9%	58,0%	100,0%
raczej niewystarczający	liczba gmin	116	218	645	979
		11,8%	22,3%	65,9%	100%
zdecydowanie niewystarczający	liczba gmin	26	44	204	274
		9,5%	16,1%	74,5%	100%
trudno powiedzieć	liczba gmin	2	11	66	79
		2,5%	13,9%	83,5%	100%
brak danych	liczba gmin	53	80	265	398
		13,3%	20,1%	66,6%	100%
Ogółem	liczba gmin	319	549	1619	2487
		12,8%	22,1%	65,1	100%

Źródło - Biuletyn Informacyjny MKiS nr 10/1998

Stopień zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców gmin

Dziedziny potrzeb	Stopień zaspokojenia potrzeb					
	ogółem (N=2487)	wystarczający	raczej niewystarczający	zdecydowanie niewystarczający	trudno powiedzieć	brak danych
Infrastruktura techniczna	100,0	12,5	33,0	16,8	15,9	21,8
Kultura fizyczna i wypoczynek	100,0	27,6	37,4	11,1	5,4	18,4
Ochrona zdrowia	100,0	29,9	32,3	11,7	5,9	20,2
Kultura	100,0	30,4	39,4	11,0	3,2	16,0
Szkolnictwo ponadpodstawowe	100,0	24,1	10,4	4,9	18,5	42,1
Pomoc i opieka społeczna	100,0	49,1	26,1	3,3	3,1	18,4
Szkolnictwo podstawowe	100,0	63,4	12,1	4,2	2,1	18,2
Opieka przedszkolna	100,0	65,9	9,9	2,6	2,7	18,9

Źródło - Biuletyn Informacyjny MKiS nr 10/1998

Gminy według stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych

Stopień zaspokojenia potrzeb (w procentach)	Dziedziny potrzeb społecznych							
	infrastruktura techniczna	kultura fizyczna i wypoczynek	ochrona zdrowia	kultura	szkolnictwo ponadpodstawowe	opieka i pomoc społeczna	szkolnictwo podstawowe	opieka przedszkolna
Liczba gmin	734	91	223	243	50	50	579	42
Wystarczający	13,1	15,4	27,8	24,3	36,0	40,0	69,6	71,4
Raczej niewystarczający	48,0	61,5	40,4	53,5	14,0	44,0	20,0	11,9
Zdecydowanie niewystarczający	29,6	16,5	23,8	21,4	20,0	12,0	7,3	4,8
Trudno powiedzieć	6,4	3,3	4,9	0,4	14,0	4,0	1,6	7,1
Brak danych	3,0	3,3	3,1	0,4	16,0	0,0	1,6	4,8

Źródło - Biuletyn Informacyjny MKiS nr 10/1998

STAN ORGANIZACYJNY

Obowiązujący w Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny zapewnia obywatelom równy dostęp do dóbr kultury i wolność w zakresie korzystania z tych dóbr oraz wolność twórczości artystycznej, obarczając jednocześnie organy władzy publicznej - rządowe i samorządowe - obowiązkiem stwarzania warunków realizacji praw obywatelskich w tym zakresie i obowiązkiem ochrony dziedzictwa kulturowego. Rozwiązania systemowe w dziedzinie kultury określone są przepisami ustaw:

- 1/ z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483),
- 2/ z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. Nr 10, poz. 48 z późn. zm.),
- 3/ z dnia 4 maja 1982 r. o urzędzie Ministra Kultury i Sztuki (Dz. U. Nr 14, poz. 112),
- 4/ z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.),
- 5/ z dnia 16 lipca 1987 r. o kinematografii (Dz. U. Nr 22, poz. 127 z późn. zm.),
- 6/ z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 104 z późn. zm.),
- 7/ z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminy (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.),
- 8/ z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 110, poz. 721 z późn. zm.),
- 9/ z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 1993 r. Nr 7, poz. 34 z późn. zm.),
- 10/ z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 24, poz. 83 z późn. zm.),
- 11/ z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 1997 r. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.),
- 12/ z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 z późn. zm.),
- 13/ z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 160, poz. 1060 z późn. zm.),
- 14/ z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 91, poz. 577),

15/ z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91, poz. 578 z późn. zm.),

16/ z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.),

W rozwiązaniach systemowych istotne znaczenie ma usytuowanie organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie kultury przez jednostki samorządu terytorialnego w ich zadaniach własnych.

Samorząd województwa obowiązany jest przede wszystkim do:

- określania strategii rozwoju województwa, uwzględniającej m. in. pielęgnowanie polskości i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców oraz zachowanie wartości środowiska kulturowego,
- prowadzenia polityki wspierania rozwoju kultury oraz ochrony i racjonalnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego,
- prowadzenia działalności kulturalnej o charakterze wojewódzkim,
- tworzenia i prowadzenia wojewódzkich samorządowych instytucji kultury.

Formą organizacyjną realizującą najszerszy zakres zadań samorządu województwa lubuskiego są wojewódzkie samorządowe instytucje kultury.

Zgodnie z przepisami art. 145 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668) oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie wykazu instytucji kultury o charakterze regionalnym wpisanych do rejestrów prowadzonych przez wojewodów, podlegających przekazaniu do samorządów województw w celu ich prowadzenia, w ramach zadań własnych (Dz. U. Nr 148, poz. 971), samorząd województwa lubuskiego z dniem 1 stycznia 1999 r. przejął z mocy prawa prowadzenie następujących instytucji kultury:

- 1/ Filharmonii Zielonogórskiej im. Tadeusza Bairda w Zielonej Górze,
- 2/ Lubuskiego Teatru im. Leona Kruczkowskiego w Zielonej Górze,
- 3/ Muzeum Etnograficznego w Zielonej Górze z siedzibą w Ochli,
- 4/ Muzeum w Gorzowie Wielkopolskim,
- 5/ Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze,

- 6/ Państwowego Teatru im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wielkopolskim,
- 7/ Regionalnego Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze,
- 8/ Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim,
- 9/ Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze.

Wykaz nieruchomości przejętych z wymienionymi instytucjami kultury zawiera załącznik.

Instytucje zlokalizowane w Zielonej Górze przekazane zostały samorządowi województwa lubuskiego przez byłego Wojewodę Zielonogórskiego protokołami zdawczo - odbiorczymi w dniu 31 grudnia 1998 r. Na wniosek Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 4 stycznia 1999 r. w dniu 20 stycznia 1999 r. Urzędowi Marszałkowskiemu dostarczone zostały podstawowe dokumenty organizacyjne instytucji kultury byłego województwa gorzowskiego.

Zarząd Województwa Lubuskiego założył - zgodnie z wymogiem art. 14 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej - Rejestr Instytucji Kultury Województwa Lubuskiego - do którego wpisano w dniu 4 stycznia instytucje zielonogórskie i w dniu 21 stycznia instytucje gorzowskie, zapewniając tym dalsze posiadanie osobowości prawnej przejętych instytucji kultury.

Zgodnie z art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872) statuty przejętych instytucji kultury zachowują moc do czasu nadania im przez Sejmik Województwa Lubuskiego nowych statutów.

Cele i zadania statutowe trzech wojewódzkich samorządowych instytucji kultury - Filharmonii i obu teatrów - obejmują działalność artystyczną, natomiast pozostałych sześciu instytucji obejmują działalność upowszechnieniową. Ich stan organizacyjny przedstawia się następująco.

FILHARMONIA ZIELONOGÓRSKA im. Tadeusza Bairda w myśl postanowień statutu powołana jest do zaspokajania potrzeb i aspiracji społeczeństwa województwa w dziedzinie kultury muzycznej.

Instytucja ta dysponuje budynkiem o powierzchni 2413 m², zawierającym 79 pomieszczeń, w tym salę koncertową na 260 miejsc. Sala koncertowa jest

niewystarczająca,

w związku z czym rozpoczęto budowę nowej sali o powierzchni 1363 m². Filharmonia zatrudnia 89 osób (85 etatów). W strukturze organizacyjnej zasadniczym elementem jest zespół Orkiestry Symfonicznej liczący 68 muzyków. Do realizacji działalności merytorycznej utworzono ponadto Biuro Koncertowe i Dział Koncertów Szkolnych.

LUBUSKI TEATR im. Leona Kruczkowskiego w Zielonej Górze powołany jest do zaspokajania potrzeb i aspiracji społeczeństwa województwa w dziedzinie sztuki teatralnej.

Baza lokalowa teatru posiada powierzchnię 4353,62 m². Faktycznie instytucja korzysta z powierzchni 3459,31 m² – budynek o pow. 355,81 m² na zapleczu budynku głównego stanowi ruinę, natomiast część budynku przy ul. Wyspiańskiego 15a jest wdzierzawiona. Produkcje artystyczne prezentowane są na dużej scenie z 372 miejscami, małej scenie z 100 miejscami i scenie lalkowej z 50 miejscami. Potrzebom administracji, obsługi, pracowni i zakwaterowania angażowanych gościnne realizatorów spektakli wykorzystywanych jest 75 pomieszczeń.

W strukturze teatru są odrębne, stałe Sceny Dramatu i Lalek, Dział Literacki, Impresariat, Dział Techniczny, Księgowość, Kadry i Dział Organizacyjno – Administracyjny. Prowadzona jest pracownia stolarska, modelatorska, tapicerska, krawiecka damska, krawiecka męska i fryzjersko – perukarska, sekcja garderobiana, elektryczna i akustyczna, rekwizytornia i zespół montażystów.

Zespół artystyczny stanowi 23 aktorów. Obsługę techniczną i administracyjną instytucji wykonują 64 osoby.

TEATR im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wlkp. realizuje analogiczne do zielonogórskiego cele i zadania statutowe. Dysponuje budynkiem o pow. 5427 m² z salą widowiskową na 460 miejsc i pomieszczeniami pracowni stolarskiej, plastycznej, elektrycznej, akustycznej, fryzjersko – perukarskiej, krawieckiej, rekwizytorni, pomieszczeniem maszynistów sceny, garderobami aktorskimi, pomieszczeniami administracyjnymi i bufetem.

Zatrudnia ogółem 68 pracowników, w tym 24 - osobowy zespół artystyczny i 24 - osobowy zespół techniczny.

MUZEUM ETNOGRAFICZNE z siedzibą w Ochli gromadzi muzealia i materiały dokumentacyjne w zakresie etnografii i sztuki ludowej, opracowuje je naukowo, inwentaryzuje, kataloguje, magazynuje, udostępnia i upowszechnia. W zbiorach zinwentaryzowane jest 5386 muzealiów. Muzeum prowadzi skansen budownictwa ludowego, w którym zrekonstruowano chaty z Potrzebowa, Krobielewa, Jędrzychowiczek i Marcinowa, chatę z oborą z Jurzyna, kuźnię z Kosieczyna, wieżę winiarską z Budachowa, zagrodę z Królowa, spichlerz z Krobielewa, piec garncarski, gołębniki, piec do chleba, kapliczkę i krzyż oraz zgromadzono sprzęt i urządzenia gospodarskie (wozy, sanie, kierat, żniwiarka, kosiarka, kopaczka itp.) oraz wyposażenie gospodarstwa domowego. Działalność statutową prowadzą Działy Budownictwa Ludowego, Kultury Technicznej, Strojów i Tkanin, Sztuki Ludowej, Oświatowy, Pracownia Konserwatorska i Biblioteka.

Załogę Muzeum stanowi 26 pracowników.

Muzeum dysponuje budynkiem administracyjnym o pow. 588 m², z salą ekspozycyjną o pow. 120 m² i 12 pomieszczeniami wykorzystywanymi przez działy merytoryczne, pracownię konserwatorską, administrację i obsługę. Ponadto w dyspozycji Muzeum znajduje się pałac, w którym prowadzone są prace remontowo – adaptacyjne. Jest to obiekt zabytkowy o powierzchni użytkowej 1551 m², w którym po zakończeniu prac muzeum uzyska do dyspozycji 18 pomieszczeń oraz strych i piwnice.

Muzeum Etnograficzne wpisane jest do Państwowego Rejestru Muzeów prowadzonego przez Ministra Kultury i Sztuki.

MUZEUM w Gorzowie Wlkp. gromadzi, opracowuje naukowo, inwentaryzuje, kataloguje, udostępnia, upowszechnia i magazynuje muzealia i materiały dokumentacyjnych w zakresie sztuki, wiedzy, technik, przyrody, archeologii i historii regionu.

W dyspozycji muzeum pozostaje 8 budynków: 2 budynki przy ul. Warszawskiej 35 i 1 przy ul. Fabrycznej 1 w Gorzowie Wlkp., 3 w Bogdańcu, 1 w Santoku i 1 w Krzyszczyńce. Budynki w Santoku (Muzeum Grodu Santok) i Krzyszczyńce (magazyny etnograficzne) stanowią własność samorządów gmin. Łączna powierzchnia użytkowa wymienionych budynków wynosi 5461 m², z czego 3575 m² przeznaczone

jest na ekspozycje, 1231 m² na cele magazynowe i 371 m² na pracownie konserwatorskie.

Do prowadzenia działalności statutowej utworzono Działy: Archeologii, Historii Regionu, Sztuki Dawnej, Sztuki Współczesnej, Etnografii, Techniki i Żeglugi Śródlądowej, Przyrody, Oświatowy, Gabinet Numizmatyczny i Medalierski oraz Bibliotekę. Muzeum prowadzi pracownie konserwatorskie: Konserwacji Ceramiki, Historii Najnowszej Gorzowa, Zbiorów Specjalnych, Komputerowego Dokumentowania Zbiorów, Reprografii i Dokumentacji Fotograficznej, Konserwacji Drewna i Metali.

Zbiory muzeum obejmują 15 486 muzealiów.

Muzeum zatrudnia 55 osób, w tym 26 pracowników merytorycznych.

Muzeum wpisane jest do Państwowego Rejestru Muzeów.

MUZEUM ZIEMI LUBUSKIEJ w Zielonej Górze gromadzi, opracowuje naukowo, inwentaryzuje, kataloguje, udostępnia, upowszechnia i magazynuje muzealia i materiały dokumentacyjne w zakresie sztuki narodowej i historii regionu. W dyspozycji muzeum jest budynek o powierzchni użytkowej 2746 m² z 34 pomieszczeniami, z których 21 przeznaczonych jest na sale ekspozycyjne (1270 m²), 10 na magazyny i 3 na pracownie.

Zgromadzono 15384 muzealia i 271 depozytów

Działalność statutową prowadzą Działy: Historyczny, Winiarski, Sztuki Dawnej, Sztuki Współczesnej, Oświatowy i Gabinet Numizmatyczny.

Muzeum zatrudnia 41 pracowników, w tym 27 merytorycznych.

Muzeum wpisane jest do Państwowego Rejestru Muzeów.

REGIONALNE CENTRUM ANIMACJI KULTURY w Zielonej Górze powołane jest do wspierania regionalnych tradycji i inicjatyw kulturalnych, animowania twórczych form uczestnictwa w kulturze i wspomagania animatorów kultury, ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego regionu, dokształcania i doskonalenia zawodowego, edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży, udzielania pomocy instrukcyjno – metodycznej gminnym domom i ośrodkom kultury oraz amatorskim zespołom artystycznym, jak również integrowania i promowania kultury województwa.

W dyspozycji RCAK jest budynek przy ul. Sienkiewicza 11 o powierzchni użytkowej 1085,29 m² i 40 pomieszczeniach, budynek gospodarczy o powierzchni 177,44 m² i 13 pomieszczeniach oraz 4 garaże o powierzchni 135,28 m².

Zadania statutowe realizuje Dział Programowania, Promocji i Wydawnictw, Dział Animacji Kultury i Dział Technik Audiowizualnych. Instytucja prowadzi Lubuski Zespół Pieśni i Tańca, Studio Nagrań „Polysound” i Studio Video.

RCAK zatrudnia 29 osób, w tym 7 osób w niepełnym wymiarze czasu pracy.

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA w Gorzowie Wlkp. we władaniu posiada 3 obiekty w Gorzowie Wlkp.: przy ul. Sikorskiego 107 o pow. 1160 m², przy ul. Łokietka 37 o pow. 630 m² i przy ul. Wyszynskiego 11-13 o pow. 370 m².

Działalność merytoryczną prowadzą Działy: Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Zbiorów Specjalnych, Udostępniania, Informacyjno – Bibliograficzny, Instrukcyjno - Metodyczny, Rezerw i Kontroli Zbiorów. W strukturze biblioteki wojewódzkiej znajduje się ponadto cała miejska sieć biblioteczna Gorzowa Wlkp. prowadzona w formie filii miejskich.

Zatrudnionych jest 96 osób, w tym 72 pracowników merytorycznych. W ogólnej liczbie zatrudnionych mieszczą się pracownicy miejskiej sieci bibliotecznej.

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze posiada we władaniu budynek opow. 7277,2 m².

Działalność merytoryczną prowadzą Działy: Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Magazynów i Zbiorów Zabezpieczonych, Zbiorów Specjalnych, Udostępniania Zbiorów, Informacji Bibliograficznej i Regionalnej, Instrukcyjno – Metodyczny.

Ponadto znajdują się: Wypożyczalnia Ogólna, Czytelnia Multimedialna i Internetowa, Czytelnia Ogólna, Czytelnia Prasy, Oddział dla Dzieci, Oddział Obsługi Niepełnosprawnych, Muzeum Książki Środkowego Nadodrza, Galeria Ilustracji Książkowej XVI – XX w., Gabinet Współczesnych Pisarzy Polskich. Biblioteka prowadzi działalność upowszechnieniową zarówno dla czytelników dorosłych, jak i dziecięcych.

Zatrudnienie: 90 osób, w tym 60 merytorycznych i z tej liczby 17 pracowników 13 filii miejskich.

Prowadzone przez samorząd województwa lubuskiego instytucje kultury odpowiadają ilościowo założeniom określonym w ustawach o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, o muzeach i o bibliotekach. Są też odpowiednio przystosowane do realizacji nałożonych na nie zadań. W każdej instytucji występują jednak potrzeby w zakresie remontów i doposażenia oraz zabezpieczenia przeciwpożarowego i przeciwwłamaniowego. Potrzeby te wymagają zaspokajania równoległe z nakładami na działalność statutową i wynagrodzenia pracownicze.

Pod względem formalnym dostosowanie organizacji Filharmonii Zielonogórskiej, obu teatrów, trzech muzeów i Regionalnego Centrum Animacji Kultury do statusu wojewódzkich samorządowych instytucji kultury wymaga jedynie odpowiedniej nowelizacji ich statutów. Projekty znowelizowanych statutów zostały opracowane, z założeniem przedstawienia wszystkich statutów na jednej sesji Sejmiku Województwa Lubuskiego. W pierwszej kolejności wdrożono prace związane z nowelizacją statutów muzeów - projekty skierowane zostały w dniu 8 kwietnia br. do uzgodnienia z Ministrem Kultury i Sztuki w trybie art. 6 ust. 1 ustawy o muzeach. Uzgodnienia z Ministrem zostały wstrzymane, ponieważ organy statutowe (dyrektor i Rada) Muzeum w Gorzowie wystąpiły z wnioskiem o zmianę nazwy tej instytucji oraz o wprowadzenie przepisu przewidującego prowadzenie przez muzeum działalności gospodarczej. Uznając zasadność wniosku, Marszałek Województwa Lubuskiego zwrócił się do dyrektora muzeum o uzupełnienie wniosku o propozycje przepisów określających zasady prowadzenia działalności gospodarczej (wymóg art. 6 ust. 2 pkt 7 ustawy o muzeach).

Nowelizacja statutów filharmonii, teatrów i RCAK nie wymaga uzgodnień.

Działania zmierzające do uregulowania stanu prawnego Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonej Górze rozpoczęte zostały jeszcze w grudniu 1998 r. Biblioteka ta od 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. funkcjonowała jako wspólna instytucja kultury – utworzona umową zawartą przez Wojewodę Zielonogórskiego i Zarząd Miasta Zielonej Góry na podstawie art., 21 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej – realizująca równoległe zadania własne samorządu miasta w zakresie prowadzenia bibliotek miejskich i zadania Wojewody w zakresie prowadzenia biblioteki wojewódzkiej. Uznając takie rozwiązanie za

najkorzystniejsze, Zarząd Województwa Lubuskiego podjął rozmowy z Zarządem Miasta Zielonej Góry w sprawie zawarcia umowy o utworzeniu wspólnej biblioteki, która ze środków finansowych samorządu województwa i pod nadzorem jego organów realizować będzie zadania województwa, a ze środków samorządu miasta i pod jego nadzorem prowadzić będzie miejską sieć biblioteczną. Uzgodniono projekt umowy, projekt statutu oraz projekty uchwał intencyjnych Sejmiku Województwa Lubuskiego i Rady Miejskiej Zielonej Góry (projekty: uchwały Sejmiku, umowy i statutu stanowią załącznik). Dotychczas jednak Rada Miejska uchwały w sprawie tej nie podjęła, natomiast projekt uchwały Sejmiku nie uzyskał kontrasygnaty Skarbnika Województwa Lubuskiego.

Poważnym problemem jest uregulowanie stanu prawnego Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wlkp. Istniejąca tam instytucja nie została dostosowana do zmian wprowadzonych reformą samorządową w 1990 r. W ramach ówczesnej reformy samorządu gmin – również gmin o statusie miejskim – przejęły prowadzenie bibliotek na zasadzie zadań własnych, łącznie z prawem własności majątku tych bibliotek. Przejęcie to nastąpiło z mocy art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw i art. 5 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych. Wojewoda Gorzowski nie przekazał samorządowi miasta sieci bibliotek miejskich i ich majątku, pozostawiając je w strukturze WiMBP finansowanej ze środków budżetu państwa i nadzorowanej wyłącznie przez Wojewodę. W 1992 r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy Wojewodą Gorzowskim i Prezydentem Gorzowa (brak daty, niewłaściwa podstawa prawna), w którym Prezydent (jednoosobowo) w imieniu samorządu miasta zobowiązał się jedynie „... dofinansować utrzymanie bazy lokalowej bibliotek miejskich...”. Finansowanie pozostałych kosztów funkcjonowania bibliotek miejskich (m.in. wynagrodzenia pracowników, zakupy i opracowanie księgozbioru), jak również wypełnianie ustawowych funkcji organizatora bibliotek miejskich pozostało w gestii Wojewody Gorzowskiego do dnia 31 grudnia włącznie. Taki status

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie miała w dniu 1 stycznia 1999 r. gdy uprawnienia i obowiązki Wojewody Gorzowskiego w stosunku do tej biblioteki przejął samorząd województwa lubuskiego. Faktycznie zatem w stosunku do bibliotek miejskich w Gorzowie Wlkp. – pozostających w strukturze przejętej WiMBP - samorząd województwa lubuskiego sprawuje funkcje należące ustawowo do zadań własnych samorządu Gorzowa i finansuje znaczną część tych zadań.

Samorząd województwa przepisami art. 19 ust. 4 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach obowiązany i uprawniony jest do prowadzenia biblioteki wojewódzkiej (przynajmniej jednej). Żaden przepis nie uprawnia do przejmowania bibliotek miejskich, przeciwnie, art. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa podkreśla nienaruszalność samodzielności gmin i powiatów w zakresie ich zadań własnych. W tej sytuacji Marszałek Województwa Lubuskiego w dniu 28 stycznia 1999 r. wystąpił do Wojewody Lubuskiego z wnioskiem o dokonanie podziału WiMBP w Gorzowie Wlkp. w myśl przepisów art. 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872). Wojewoda Lubuski pismem z dnia 17 lutego 1999 r. znak: Or.I-0041/10/99 odmówił wszczęcia postępowania w tej sprawie. Najkorzystniejszym rozwiązaniem byłoby utworzenie wspólnej biblioteki w drodze umowy Zarządu Województwa Lubuskiego i Zarządu Miejskiego w Gorzowie Wlkp. Prawidłowe byłoby także powierzenie Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wlkp. funkcji biblioteki wojewódzkiej w drodze porozumienia wymienionych stron – na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy o bibliotekach. W obu wariantach samorząd Gorzowa Wlkp. musiałby wcześniej posiadać formalne uprawnienia organizatora bibliotek w tym mieście. Trzecim z przewidzianych ustawą o bibliotekach rozwiązaniem jest utworzenie i prowadzenie przez samorząd województwa odrębnej, samodzielnej biblioteki wojewódzkiej.

5.	Muzeum Ziemi Lubuskiej, al. Niepodległości 15, 65-048 Zielona Góra	194	3204 m ²	al. Niepodległości 15 Zielona Góra
6.	Regionalne Centrum Animacji Kultury, ul. Sienkiewicza 11, 65-431 Zielona Góra	218	10557 m ²	ul. Sienkiewicza 11 Zielona Góra
7.	Państwowy Teatr im. Juliusza Osterwy ul. Teatralna 9 66-400 Gorzów Wlkp.	24	5427 m ²	ul. Teatralna 9 Gorzów Wlkp.
8.	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna ul. Łokietka 37 66-400 Gorzów Wlkp.	3/1 14/2 73	1878 m ² 324 m ² 1720 m ²	ul. Sikorskiego 107 ul. Łokietka 37 ul. Wyszyńskiego 11-13 Gorzów Wlkp.
9.	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida al. Wojska Polskiego 9, 65-077 Zielona Góra	211	4395 m ²	al. Wojska Polskiego 9 Zielona Góra

DZIAŁ 83 - KULTURA I SZTUKA

W dziale 83 - kultura i sztuka budżet realizowany jest w 7 rozdziałach klasyfikacji budżetowej. Plan po zmianach w poszczególnych rozdziałach kształtuje się następująco:

Rozdział	Instytucje	Kwota w zł.
8311	Muzea	2.662.400
8322	Biblioteki	3.880.600
8331	Domy kultury	617.900
8341	Stowarzyszenia muzyczne, artystyczne i kulturalne	149.000
8411	Teatry, opery i operetki	3.504.100
8421	Filharmonie, orkiestry, chóry i kapele	2.329.516
8495	Pozostała działalność	200.000

Plan wydatków budżetowych przyjęty w uchwale budżetowej na 1999 rok, a wynikający z przekazanych wskaźników Ministra Finansów na 1999 rok w wysokości **5.101.750 zł.** został zwiększony w I półroczu 1999 roku o **8.241.766 zł.** i zamknął się kwotą **13.343.516 zł.**

Na zmiany w stosunku do kwoty zaplanowanej w uchwale budżetowej składają się:

1. Zwiększenia z rezerw centralnych - 8.053.000 zł.

Przyznana w uchwale budżetowej na rok 1999 kwota w wysokości 4.752.750 zł., na wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem 9 instytucji kultury zabezpieczała pracownikom tych instytucji jedynie potrzeby płacowe i pochodne od wynagrodzeń na okres I kwartału 1999 r.

Zwiększone wydatki o kwotę 8.053.000 zł., do łącznej wysokości 12.805.750 zł., zabezpieczą potrzeby bieżące instytucji kultury do końca 1999 r. i w minimalnym stopniu pokryją wydatki rzeczowe.

2. Zwiększenia z rezerwy ogólnej budżetu województwa 188.766 zł.

na wydatki związane z realizacją inwestycji pn. *Rozbudowa Międzynarodowego Centrum Muzycznego „Wschód - Zachód” Filharmonii Zielonogórskiej w Zielonej Górze.*

W dziale 83 - kultura i sztuka wykonanie wydatków za 6 miesięcy 1999 roku zamyka się kwotą **6.626.811 zł.** co stanowi **49,7%** planu po zmianach. Generalną część realizowanych wydatków stanowią wynagrodzenia i pochodne dla pracowników instytucji kultury, które wynoszą **5.639.356 zł.** co stanowi **85%** zrealizowanych wydatków ogółem.

⁽¹⁾ Załącznik 1 - Stopień zaspokojenia potrzeb kulturalnych

⁽²⁾ Załącznik 2 - Sprawozdanie za I półrocze 1999 r.

⁽³⁾ Załącznik 3

